

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения...2

Конкурси...3

Изкуство, думи...6

Хроника...18

Хроника, предстоящо...20

Редактор:

Марияна Аврамова

Оформление:

Александър Стефанов

Коректура:

Мариела Янакиева

Снимки:

Дени Кръстев

На корицата:

Деля Чаушева –
„Придвижване“

За контакти и реклама:

тел. 02) 948 37, вѣтр. 14

02) 943 4421

факс: 02) 946 0212

press@sbhart.com

ИнфоСБХ

ISSN 1310-9448

Захари Зограф – „Автопортрет“, детайл

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

ПРЕЗ МЕСЕЦ АВГУСТ ИЗЛОЖБЕНИТЕ ЗАЛИ И АДМИНИСТРАЦИЯТА НА СБХ ИЗЛИЗАТ В ОТПУСК.

Секция „Графика и илюстрация“ към СБХ подготвя изложбен и изследователски проект, чиято цел е да събере информация за всички международни награди в областта на графиката и илюстрацията, получени от български художници.

Във връзка с това се обръщаме с молба към авторите, носители на такива награди да предоставят подробен списък, в който да фигурира: **името, мястото и годината**

на провеждане на събитието, както и точното описание на наградата. Желателно е информацията да е придружена и с илюстративен материал, ако разполагат с такъв. Информацията следва да бъде получена не по-късно от 5 септември 2009 г. на адрес:

София 1504, ул. „Шипка“ 6, СБХ, секция „Графика и илюстрация“ – за Албена Спасова или на e-mail: albenasa@abv.bg

Авторите, носители на международни награди за графика и илюстрация ще бъдат представени в сборна представителна експозиция в два от салоните на галерията на СБХ, ул. „Шипка“ 6 през м. октомври 2009 година.

Събитието е замислено като годишна изложба на секцията, с която ще стартира и програмата за популяризиране и организиране на предстоящото през 2010 година Международно триенале на графиката – София.

Всеки художник, носител на международна награда, следва да представи едно от своите премирани произведения (по избор), задължително поставено в рамка на 30 септември 2009 година в СБХ.

Молим всички автори, които имат графики, намиращи се в графичния кабинет на СБХ – секция „Графика и илюстрация“ да ги потърсят в периода от 30 септември до 30 октомври т.г., тъй като след тази дата те ще бъдат предадени към фонда от произведения на СБХ.

За сезон 2009, ТФ на СБХ съобщава, че към предложенията за почивка на преференциални цени в хотел Фламинго в комплекс Албена, които СБХ оповести през месец март за сезон 2009, се добавят оферти за включване в системата олинклузив на комплекса, като се дава възможност за следните отстъпки: **при отделно поръчване само на храна за една закуска, обяд, или вечеря – цената е 5 лв. при поръчване на пълен пакет олинклузив за един ден със закуска, обяд и вечеря – се заплаща 20 лв.** За повече информация и заявка: **Иванка Атанасова, ТФ на СБХ, ул. „Шипка“ 6, ет.3, тел.: 846 52 13.**

Международна награда за дизайн Про Картон, 2009/2010 ДИЗАЙН НА БЪДЕЩЕТО

Про картон е европейска асоциация на производителите на картон. Нейната главна цел е да поощрява използването на този материал от притежателите на запазени марки, дизайнери, медии и политици като икономично и екологично средство.

Про картон кани студенти по дизайн да създадат еко дизайн от екологичния материал картон. Престижният конкурс се провежда през година, като през 2010 е третото му издание. За първи път той се провежда без предварителни етапи и включва цяла Европа.

Конкурсът за дизайн е за нови, още нереализирани дизайн идеи в областта на използването на картоната.

Целта на конкурса е да открие непредставяни решения от цяла Европа и да направи възможно тяхното реализиране или производство.

Конкурсът се организира от Про картон интернешънъл в две категории „Картонени опаковки“ и „Други изделия от картон“. Кандидатстващите проекти трябва да се предадат до 20 януари 2010, а победителите и подгласниците им ще бъдат известени през пролетта на 2010 г. Ще бъдат номинирани един победител и две втори места във всяка категория. Наградата е изключително привлекателна, защото победителите и класираните на второ място имат възможността да се срещнат с известни дизайнери и производители, което увеличава шансовете им за бъдещи съвместни проекти.

Също така, за тях се организира практическа седмица в известна дизайнерска агенция, включваща стажове във водещи компании за картон и съгъваеми кутии.

Номинираните ще бъдат обявени публично чрез Pro Carton-E-News и ще бъдат включени в много пресинформации за индустриални производители на марки и търговия в Европа. Резултатите от конкурса ще бъдат тема на издадена брошура. С това се облагодетелстват не само дизайнерите, но и индустрията, защото нови имена и добри идеи са нужни винаги, както и вдъхновение. Няколко аспекта са важни за проектите: да са за посочения екологичен материал, да са удобни и изгодни и да стават за ежедневна употреба, като игра, декоративен елемент, но и като привлекателна опаковка...

Както винаги, журито на Наградата за дизайн Про картон ще се състои от независими специалисти от всички сфери на производствената верига – дизайнери, производители на марки, производители на съгъваеми кутии и магазини. Това осигурява различни мнения и гледни точки.

Участието е безплатно за дизайнери, които още се обучават.

За по-подробна информация:

Richard Dalgleish
+44 777 613 8510
dalgleish@procarton.com
Suzanne McEwan
+43 1 218 6918
mcewan@procarton.com

адрес:

Taborstra?e 20a/20
A-1020 Vienna
www.procarton.com

МЕЖДУНАРОДЕН ПАНАИР НА ЗАНЯЯТИТЕ МЮНХЕН, 2010. СПЕЦИАЛИЗИРАНО ПРЕДСТАВЯНЕ – ТАЛЕНТЕ

Краен срок за кандидатстване: 1 октомври 2009 г. Провеждане: 3-9 март 2010 г.

Таленте е ежегоден международен конкурс за млади хора, занимаващи се със занаяти, а също и дизайн и технологии. Той се организира като отделно представяне към Международния Панаир на квалифицираните занаяти в Мюнхен. Неговата цел е да открие и покаже работи, които се отличават с тяхната оригиналност и качество от обичайното.

Подкрепян от Немското федерално министерство на икономиката и труда и от Баварското държавно министерство на икономиката, инфраструктурата, транспорта и технологиите, Таленте се организира от Камарата на квалифицираните занаяти в Мюнхен и Горна Бавария, от името на Обществото за поощряване на квалифицираните занаяти (Verein zur Förderung des Handwerks). На площ от 600 кв.м. работите ще бъдат показани на широка публика, а международно жури ще избере победителите на наградата ТАЛЕНТЕ. Канят се за участие занаятчии, дизайнери, техници и инженери независимо от образованието. Те трябва със собствените си ръце да са създали представяните творби. *В раздела за дизайн, кандидатите трябва да са под 30 години в годината на кандидатстване. В този за технология, ограничението за възраст е определено на 35 години. Участници от предишни години нямат право да участват отново.*

Целта на ТАЛЕНТЕ е да подпомогне младите таланти и да покаже на публиката огромния потенциал, който лежи в новото поколение занаятчии. Работите ще бъдат подбрани по формални и технически съображения и по това дали показват нещо експериментално, новаторско и уникално.

Как се кандидатства

Кандидатите е необходимо да изпратят папка с текстова и снимкова документация. Тя трябва да документира развитието на кандидата и да представя задача или въпрос, касаещи нашето време. Работите не трябва да са по-стари от две години. Подборът не може да се състои от една индивидуална работа или от комплекс от няколко работи. В зависимост от размера, не повече от осем работи могат да бъдат предадени.

Папката. Папката трябва да е цялостна. Тя трябва да включва:

Документът Application.doc който трябва да бъде попълнен внимателно и изцяло. В автобиографията (CV), кандидатите се умоляват да се ограничат само до подробности за тяхното образование. Молим ги да не изреждат изложби, награди и академични степени.

Необходими са качествени цветни фотографии на вашите експонати. Снимките или дигиталните изображения трябва да са направени на добро осветление, да имат добра дълбочина, фокус и висока резолюция.

В началото на месец септември ще бъдат информираме избраните кандидати и ще им бъде изпратена необходимата за изложбата документация, условия, график, регистрация и Inscription.doc. Конкурсът е финансиран обществено. Това покрива пространството на самия панаир, каталога и част от транспорта на нещата до и от Мюнхен.

Моля кандидатствайте online: <http://www.hwk-expo.de>

За по-подробна информация моля свържете се с:

Dr. Michaela Braesel, Handwerkskammer für München und Oberbayern, Abteilung Messen und Ausstellungen, Max -Joseph -Strasse 4, 80333 München
Tel. +49 89 5119-293, Fax +49 89 5119-245

Michaela.braesel@hwk-muenchen.de

Пълни условия ще намерите в интернет www.hwk-muenchen.de и в Деловодството на СБХ.

V ЕВРОПЕЙСКИ ФОТО КОНКУРС ЕВТ, ВЕНЕЦИЯ, 2009

Този конкурс цели да избере 13 снимки, от които да състави календара на ЕВТ (Ente Bilaterale Turismo dell'area veneziana) за 2009 г.

Темата е:

„Туризмът: скица от образи и емоции в един глобален свят“

От 10 години ЕВТ оперира в областта на мениджмънта на туризма и обучението и подкрепя развитието и експанзията на културата на туризма и публикува ежегодно календар, който е станал класика.

Докато в миналите издания се отдаде почит на работите на уважавани фотографи като Фулвио Ройтер и Франческо Брашутти, последните няколко конкурса се фокусираха върху работите на фотографи-аматьори.

3300 издания на календара на ЕВТ ще бъдат подарени на членове на ЕВТ (магазини, хотели, пътнически агенции, къмпинги, ресторанти, и крайбрежни курорти в областта Венеция) и на властите, които ще участват в церемонията по награждаване.

Както и миналите конкурси, така и този е отворен за всички пълнолетни фотоаматьори, живеещи в Европейския Съюз.

Първа награда:

800 евро + две нощи за двама души в европейска столица, предложена от Venetian Papadopoli Hotel****

Втора награда:

500 евро

Трета награда:

400 евро

Награда на Фулвио Ройтер:

оригинална снимка с автограф на световноизвестния фотограф.

Краен срок за предаване на снимките: 15 октомври 2009 г.

Среща на журито до 20 октомври 2009 г.

Съобщаване на резултатите до 15 ноември 2009 г.

Церемония по награждаването 10 декември 2009 г.

За допълнителна информация: concorsoebt@penso.us

Формуляр за участие:

<http://www.penso.us/ebt.html>

Events and promotion

Penso s.a.s.

via Marignana 108/c

31021 Mogliano Veneto -TV

Tel: 0039.041.5020474

Fax: 0039.041.942536

info@penso.us

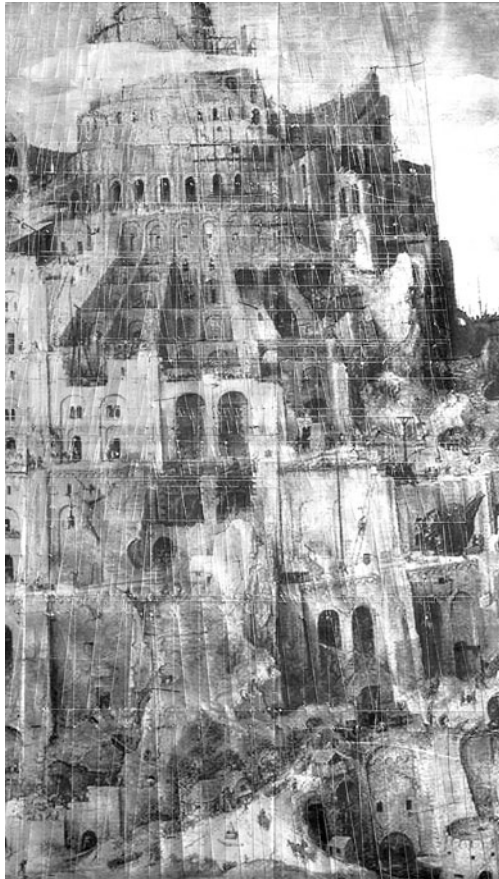
www.penso.us

РЕАЛНОСТ/ ФИКЦИЯ ГОДИШНА ИЗЛОЖБА НА СЕКЦИЯ „ЖИВОПИС“

ул. „Шипка“ 6, етаж 1 и 2, 19 юни – 10 юли

Аржентинският писател Хорхе Луис Борхес казва, че всеки текст е фикция. Същото може с пълно основание да се твърди и за всяка картина, за всяка пластика и графика, за всяко произведение на изкуството. Неподлагането на съмнение на това твърдение, нито на двете основни философски категории обаче е имало предвид ръководството на секция „Живопис“, когато е предложило обединяващата тема на тазгодишната секционна изложба да бъде Реалност/Фикция. Според авторите на замисъла тя би трябвало „да концентрира идеи за енергията, заложена в природата на изкуството като проекция, за илюзията и въображението, които представят определено съдържание за реалност“. Не знам кой какво е разбрал от това обяснение на идеята и от съпътстващите я опорни точки, но част от многобройните желаещи да участват в изложбата не само не бяха си дали труда да вникнат в смисъла ѝ, а и не бяха направили дори някакъв опит да отидат по-далеч – да ни покажат своята реалност „фантазно, утопично или поетично трансформирана“. Вместо това бяха представени немалко работи, в които присъстваше изцяло лишена от въображение реалност. Затова журито /между членовете му бях и аз/ се опита да изгради експозицията с автори, за които Реалност/Фикция е не просто поредната възможност за изява.

Независимо че работите в изложбата са обединени от формални и тематични връзки, съществуват и два ясно разграничени полюса. Първият е по-близък до реалността, вторият – до фикцията. По-близкият до реалността естествено включва фигуративността и конкретно разпознаваемия образ, изразени в различни медии. Най-ярък представител на този полюс несъмнено е Михаела Влашева, играеща си с двойствеността на прочита в триптиха си "Малкият - голям световен проблем". Другите безспорни постижения са работите на Марианжела Анастасова, Александър Вълчев, Иво Бистрички, Момчил Георгиев, Гълъб Гълъбов,

Иво Бистришки – „Вавилонската кула“, детайл

Стоян Куцев, Светослав Недев – различни линии на интерпретация по темата „Реалност/Фикция“, които слагат отпечатък върху цялата изложба.

На другия полюс по-осезаемо присъства фикцията, изразена чрез абстракцията и информела и неизменно съпътстващата ги експресия и свобода на формата. Напълно логично, на зрителя е дадена възможност сам да се ориентира в тази вселена, съществуваща на границата на въображаемото и реалното. И тук има много успешни работи. Сред тях са „Композиция“ и особено „Придвижване“ на Деля Чаушева – поредното доказателство за способността на художничката да обновява своите творчески извори. В контекста на идеята на изложбата ново значение получават поетичните метафори на фикцията на Мария Райчева и Любен Генев, повърхностите на Симеон Стоилов, силната пластичност на Ивайло Аврамов и Георги Щърбев.

Отдавна търся повод да похваля секция „Живопис“ за проектите, които „измисля“ и след това последователно осъществява в големи, запомнящи се изложби. Сред тях са „Лични митологии“, „Трафик“, „Близка дистанция“ и сегашната „Реалност/Фикция“. Струва ми се, че е време секционните изяви да се обединяват не само по тематичен принцип, но и по определен пластически проблем. Успехът на изложбата „Ахрома“ през 2002 година, а към тази тенденция причислявам и проекта „10x5x3“, доказва, че подобни идеи са жизнени и привличат вниманието и на художниците, и на критиката, а и на публиката. За да се развие динамично, българската живопис има нужда от предизвикателства.

Румяна КОНСТАНТИНОВА

„МОЯТА АМЕРИКА“ – изложба на Виолета Гривишка

ул. „Шипка“ 6, етаж 4, 23 юни – 8 юли

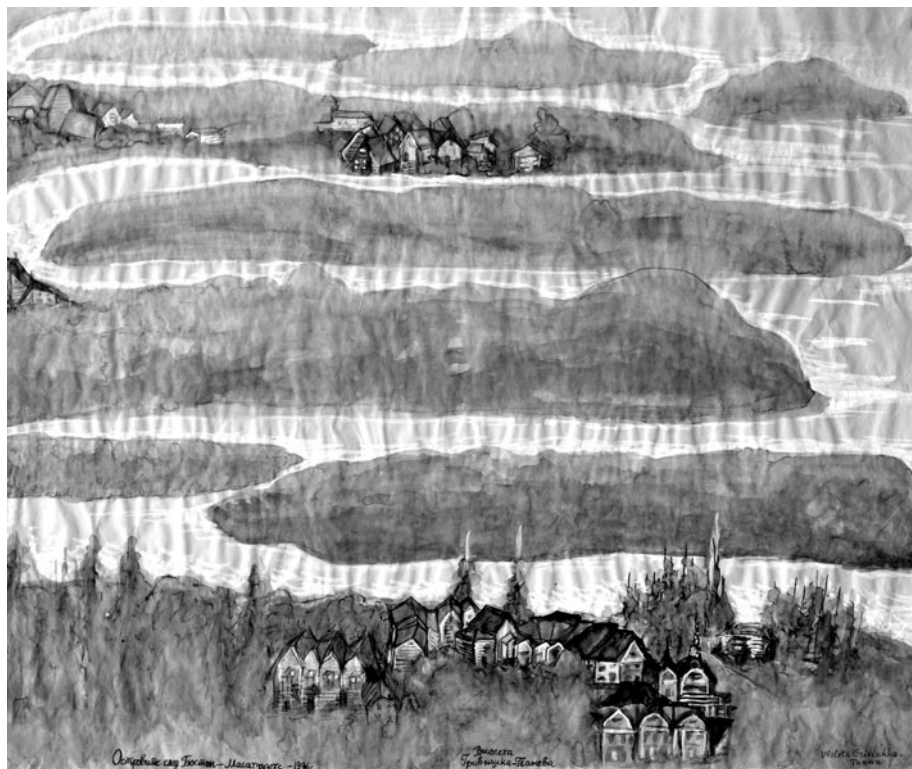
Светът на Виолета Гривишка е хармоничен, вътре в него не съществуват контрапунктни и конфликтни противопоставяния. Материята е духовна и духовността е превъплътена в материя.

Прави впечатление, че наименованията на картините в нейната изложба, се стремят към максимална конкретност: отбелязват географското обозначение на мястото, породило съответната идея. Това не е просто авторски трик, за да се засили внушението за достоверност. В повечето случаи изображението наистина е взело повод и е възникнало от реално състояла се среща и скицата за нея, това е само поводът, който не превръща представеното в пътни бележки. Срещата затова е среща, защото се осъществява на граничната линия между човека и околния свят. Разбира се, това е свидетелство за този свят, но наравно с това, а в случая с изкуството и много повече от това, то свидетелства за личността на художника, за неговите настроения, чувства, размисли, идеали, очаквания и надежди за бъдещето.

В картините на Виолета изображението на природата винаги и по право заема осезаемо място. Това е безспорно, но не мисля, че само по себе си е достатъчно в общуването на зрителя с нейните картини.

Природата е присъствала и присъства в съзнанието на човека и на човечеството от незапомнени времена до наши дни. Ако има нещо, което се е променяло през епохите и хилядолетията, това са отношенията и взаимовръзките между човека и природата.

Иска ми се обаче да вярвам, че в съвременния свят вече е осезаем един процес на ново, различно отношение между човека и природата. Красиво потвърждение на това са и представените картини на Виолета. Утвърждава се съзнанието, че когато човек потъпкава и унищожава околната среда, фактически той потъпкава и унищожава и самия себе си. Неговият вътрешен свят не е нещо изолирано, а се оформя и предопределя преди всичко от

Вioleta Гривишка

отношението му към заобикалящите го. Унищожавайки другите, той унищожавя себе си. Както във физически, така и в духовен план. Подкрепяйки другите, той оформя и обогатява себе си. Също така както физически, така и духовно.

Двете същности не си противостоят и не се борят за надмощие една спрямо друга. Те на равна нога участват в общ единен свят. Приветливи са, настроени са приятелски помежду си, бих могъл дори да кажа, взаимно се привличат и обичат. За нашите всекидневни представи това може да изглежда странно, дори направо невероятно, защото сме свикнали да делим нещата на материални и духовни, на мъртви и живи и да отричаме способността им за собствен живот, но в художествения свят на художничката не съществува подобно разделение. Те всички имат свои духовни стойности и присъствие и всички участват по свой собствен начин в живота на вселената.

Ако все пак потърсим движение в този хармоничен свят, ще го открием в неговия общ устрем към възвисяване. Violeta е убедена в духовната същност на нещата, но наред с това тя постоянно търси скритите импулси, които ще изведат съществуващата духовност на високи нива. На всички нас, хората, ни предстои дълга еволюция към съвършенството.

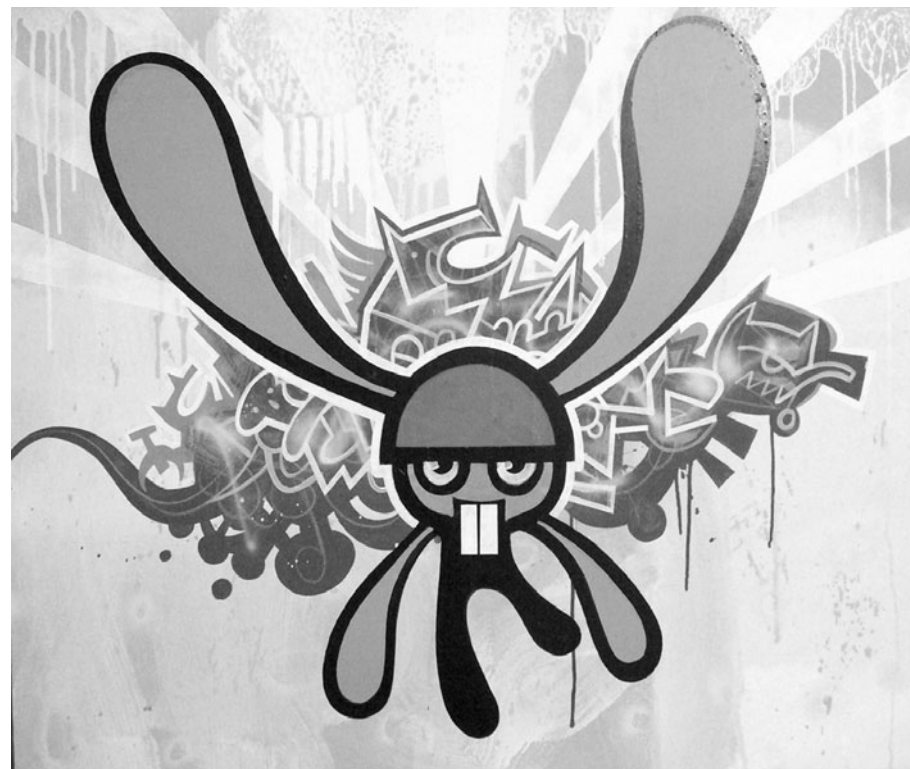
Стефан ТАНЕВ

„FLY-BY“ – ИЗЛОЖБА НА ЙОРДАН ПАНКОВ

(„FLY-BY“ – ниско летене (над дадено място) с наблюдателна цел)

Новата изложба на Йордан Панков в галерия „Хермес“ е озаглавена „FLY-BY“ по наименованието на една от трите серии рисунки и акрили, върху които художникът е работил в последно време. Предишните няколко изложби на Панков издават траен интерес към иконичните знаци на съвременната визуална среда: рекламата, телевизията, киното, дизайна, комикса, езика на градската култура. Два са основните компонента, които по естествен и синкретичен начин Панков свързва в своите работи, а именно „високото“, в лицето на един умело и балансирано изведен пластичен възглед и „ниското“, което предлага лесно достъпни и агресивни визуални кодове на съвременната градска среда. Някъде много дълбоко в този естетически възглед стои попарътът с неговата удивително жизнена природа, с уникалната му способност за самовъзпроизвеждане и авторефлексия. Подлагайки на съмнение и преценка установените стойности, произведенията на попарта извършват подмяна в значението и контекста. Снемането на ореола на един образ води до неговата нова и неочаквана сакрализация на други семантични и етични нива.

Въпреки че носи много от класическите белези на попарта, живописната серия на Йордан Панков не се базира единствено на готови визуални образи и формулировки. Худож-

Панков – „Никой не може да спре заека“

никът изгражда автономен и автентичен образен свят, изграден посредством сложни визуални кодове; свободно оперира с разнородни по същност визуални езици в максимално широки граници: от по-далечни и проблематични асоциативни връзки до директни цитати и клишета. Успоредно и на едно и също ниво съжителстват визуално и текстуално, пластично и концептуално, „високо“ и „ниско“. Образите са колкото комуникативно-вербални, дотолкова доколкото разказват някакви истории, толкова и херметични в своята синтетична природа, едновременно принизени до фетиши за масова употреба и дълбоко сакрални, приютени в пространствата на някаква лична митология.

Всички компоненти на визуалния език са пригодени към изискванията на една бърза и директна комуникация. Цветът е ярък и сигнален, без претенции за пространствено-иллюзионистични ефекти. Двумерната среда на картината носи белезите на рекламен билборд, върху който хаотично се наслагват и застъпват различни послания. Образите са преднамерено първосигнални и въздействат като идеограми. Очевидно е родството им с изкуството на графитите, анимацията, татусите, детските рисунки. Съотношението между рисунка и текст е характеристика на комикса, но и един от класическите проблеми за цели периоди от историята на световното изкуство.

Какво е посланието на тази изложба? Съвременният свят е претърпан с визуални послания. Все по-често възможността ни да избираме какво да гледаме ни е отнета, а нерядко сами се поставяме в тази подчинена позиция. Насилствено сме подложени на визуална експанзия от всякакъв вид и качество. Артистът на съвременното изкуство не може да остане извън този конфликт и единствената му роля е да избере страна в него. За да бъдеш видян, чул, забелязан, трябва да използваш адекватните средства за комуникация. Или ако допуснем, че заглавието на изложбата „FLY-BY“ може да предостави ключа към нейното разбиране, приемам, че Йордан Панков с „нисък полет над дадено място с наблюдателна цел“ прави един обективен оглед с елементи на анализ на съвременната визуална среда, тук и сега.

Николай УЩАВАЛИЙСКИ

МИРЕНА ЗЛАТЕВА – ПАМЕТТА НА ПРОСТРАНСТВОТО, ОТРАЖЕНИЯ РЕФЛЕКСИИ

галерия-книжарница София Прес, 27.V.-20.VI.

Медалната скулптура е условно казано и картина, и пластика, в нея виждаме графичен рисунък, релеф, обем, фактура, пластичност – те са в органично съчетание и всяка една форма има единно излъчване.

Тук от значение е мащабът: „интимен формат“ – като една човешка длан.

С въздействието на ръката, чрез интуитивни докосвания Мирена Златева оформя пластично артефактите, родени от нейното творческо търсене.

Има отправни точки към музиката, към писаното слово, към летящия звук, към улковения звук на пианото в „Акорд“. Отразени са вибрациите на водата, въздуха, на камъка – всяка една материя около нас има памет, тя попива спомени.

Следвайки следите в дървото тя прави отпечатъци на себе си – заявява личността си в пространството в „Автопортрет“.

Това е тетраптих и четирите изображения се допълват в различието си, както човек във всеки момент може да открие ново лице у себе си.

Това е едно разпознаване, среща със собственото отражение, с паметта. Тези образи

имат експресионистично излъчване, близко до автопортретите на Гео Милев.

Изложбата е експеримент на изследовател: поставят се въпросите доколко пространството определя колективната памет, на какво е носител човек, когато създава и твори нещо ново, дали то се отразява неизменно в погледа, културата.

Търсенията не се ограничават дотам – още заглавието насочва към тези размисли („Паметта на пространството от цикъла „Отражения и рефлексии“). Ако си позволя една игра с думи – паметта на рефлексията и пространството на отражението, то те са неслучайно избрани като смислово ядро за тази експозиция.

Всеки един по-внимателен поглед ще се срещне с отражения – отпечатъци.

Отражението няма памет, притежава пространство и време, които не са обективни, но именно към това улавяне – запечатване се стреми авторът, към запомняне – създаване на памет.

Самата Мирена Златева определя концепцията си като „игра с мащабите и формите, с класическите пластически средства в посока общуване чрез диалогични форми“. Тя развива проблема за мащаба и като проблем на мярката, и като проблем на рамката, разглежда мястото на малката пластика в изложбеното пространство.

Докосванията в метала са рефлексите, гладката студена повърхност е като огледало, но за да се огледаш в него не е достатъчно да отпратиш поглед, а да го докоснеш. Това е едно тактилно, сензитивно изкуство.

Чувствено на допир и на погледа, който го среща.

Златева използва в симбиоза две природни материи – те се борят помежду си: металът „обгаря“ дървото, то дава свой отпечатък – отражение.

Получава се „прегръдка“, диалог, действие, едно събитие, за което трябва да има спомени...

Христина ХРИСТОВА

ВИЗУАЛНИЯТ КОД НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПА ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БОЖИДАР ИКОНОМОВ

Името на Божидар Икономов е достатъчно популярно не само в българския художествен живот, но и на световната арт сцена. Признат майстор на плаката, художник на синтетично-знаковата комуникация, той реализира една динамична експозиция в интериорното пространство на Терминал 2 на летище София.

„България няма визия пред света. Или ако има – не е смислена. Ние не сме само село мляко, баници или футболисти. Комично е да ни свързват единствено с мускулите с розово масло на Бай Ганьо!“

Това са думите, с които майсторът на четката откри изложбата си. Инициативата е под патронажа на министъра по европейските въпроси Гергана Паси и ще продължи 3 месеца. Изложбата, коренно различна по същност от традиционното презентирание на изкуство, съдържа 14 билборда с размери 2,50 на 3 метра. Пространството е открито, комуникативно, отворено за диалог. Диалогът е основа на цялостната концепция на автора. Божидар Икономов замисля творбите като поредица, доста преди България да стане член на Европейския съюз. Диалогът е заложен и в концептирането, и в подбора на авторите. Божидар Икономов селектира двойки от художници, които по един или друг признак си приличат. Така съотнасянето на българското и европейското се основава на съпоставка, обмен и взаимодействие.

Летището е своеобразна физическа граница на България със света. Божидар Иконо-

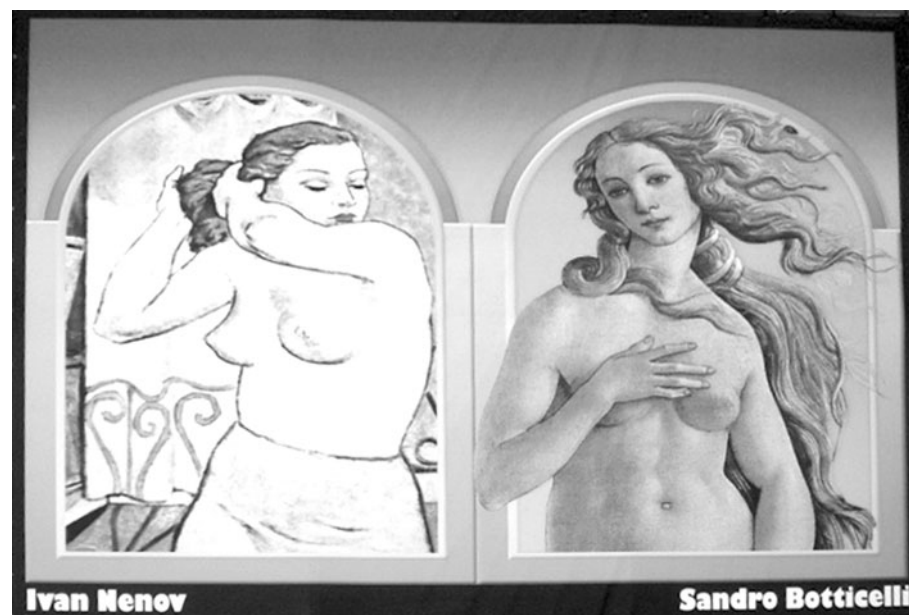
Божидар Икономов

мов предлага визуално преодоляване на границите. Той показва знакови образи от световното изкуство и използва техния код, за да направи широко известни христоматийни за нас образи от българската история на изкуството. Така българското изкуство, което е част от европейското, но естествено не е така популяризирано отвъд пределите на страната ни, се съизмерва с всеизвестни изображения.

Ширококроен човек и голям ерудит, Божидар Икономов се отличава с интересни концепции и гъвкави, модерни решения. Той търси приликата в няколко посоки – формално-пластична, хронологична и семантична. Божидар Икономов подрежда Иван Ненов до Сандро Ботичели, Мадарския конник до Донатело, Димитър Буюклийски до Фернан Леже, Вихрони Попнеделев до Амедео Модилиани, икона до Ян ван Ейк и Герард Давид, Иван Милев до Густав Климт, Ива Яранова до Анри Русо-Митничаря, Кирил Цонев до Тамара Лемпицка, Васил Стоилов до Леонардо да Винчи, Дечко Узунов до Пиер-Огюст Реноар. Шегата, самоиронията и адекватната смислова аналогия виждаме и в диалога Божидар Икономов – Рене Магрит. С много фин усет и ярък талант художникът стопява пространствени граници и физически различия. Столетия и школи изведнъж губят смисъл, изчистени от всякакъв контекст.

Ключова е дестинацията на експозицията, която позволява широк аудиторен отзвук. Особено важни са фактори като актуалност на идеята, обществена рефлексия и най-вече презентирането ѝ на подходящо място. Художникът разчита на разностранна аудитория от цял свят, която съвсем непреднамерено ще се зачете, загледа и запомни образите, свързани с България.

Летището като граница на България със света, като конгломерат от образи, като сре-

Божидар Икономов

ща на посоки и култури е своеобразен кръстопът, където образът се среща със смисъла, за да се превърне в знак. Знак, който само езикът на плаката носи в себе си и може еднозначно да транскрибира.

Даниела ЧУЛОВА-МАРКОВА

ИЗЛОЖБА НА ДОРА КЪНЧЕВА

Изложбена зала „Райко Алексиев“, 8 – 22 юли

Всеки човек, и това се отнася и до този, избрал професията художник, изгражда своето присъствие и участие в мирозданието на базата на две свои същности - начина, по който си е избрал да живее, и от нещата, които е успял да създаде. Създаденото от Дора Кънчева живописно творчество е впечатляващо и то е резултат не само или изключително от рядката ѝ постоянна работоспособност, а и от още едно лично качество - любопитството и търсенето на диалог с живота, вселената и всичко останало (не мога да намеря по-точни думи от тези на Дъглас Адамс).

Животът във Варна или в София, пътуванията и участията в безброй пленери през десетилетията са се материализирали в огромен брой морски, градски и природни пейзажи, но онова, което ги прави различни, е, че художничката е открила как да ги превърне от гледки в метафори на определени теми като море, манастир, стара София или състояние на природата. Пейзажът в тези картини не е изображение, фиксиращо дадено състояние; то запазва в себе си трептенията на стоп-кадъра на конкретен, единствен момент, съставен от всички мигове преди него и всички други, които го следват.

А пък причината за това умение най-вероятно се крие в избора на начина на живот. Определен както от съдбата - семейната среда като дъщеря на позабравения днес художник Ганю Иванов, завършил Държавното рисувално училище като ученик на Мърквичка, а също и белязан от творческата близост и приятелство за цял живот с неординарните за своето време и място артистични дарования на Славка Денева и Лика Янко. Това приятелство е емблематично и е феномен на духовната безотрадност за мнозина, настъпила с „народната власт“. От една страна, домът на Борис Денев на ул. „Шипка“ 18 е нещо като място на свободния дух, където редовно се уреждат маскаради и постадаистични забави с участието и на други приятелки и художнички като Иванка Сокурова, Глория Христова, Радка Бъчварова, Цветана Костуркова, Люба Паликарова, Зина Юрданова и Олга Вълнарова. От друга, артистичният ментор на „групата“, признатият днес за голям художник Борис Денев, след 1944 е затворен, пратен в лагер и има забрана да рисува. Борис и Славка са вероятно последните истински, неподправени, нерекисирани страдалци в българското изкуство, непревърнали несгодите си в етикет за заслуги.

През 60-те години близостта на Дора Кънчева с баща и дъщеря Деневи става причина за необичайна съвместна творческа практика, оказала основно влияние върху стила и метода на работа на Дора като живописец. „Групата“ започва да обикаля селата около София, нарамила бои и триножници, за да намира сюжети за своето разбиране за пейзаж. Ражда се своеобразната авторска практика на „крадене на гледки“. Известен е случаят, в който разгневен селянин от Орландовци ги изхвърля от двора си, където са се промъкнали да рисуват, защото смята, че ще го покажат в „Стършел“. Каква разлика със сюжета на известната картина „Добър ден, господин Курбе“, в която неговият патрон Брюа заедно със слугата Калас и кучето Бретон поздравяват с дълбоко уважение натоварения със статив художник пред стените на град Монпелие.

Убеден съм, че тъкмо тази интелектуална и емоционална близост между творците и тази практика на непрестанно „крадене“ на гледки, на запечатване на състояния на една действителност, която никога не остава една и съща, са в основата на стила и характера на живописца на Дора Кънчева. Неведнъж е писано за нея, че тя е художник на цвета и на светлината. И не само това; като доказателство на твърдението, че нито една картина не е рисувана само защото художникът е видял красива гледка или обект, но и защото е гледал и други картини, в нейните слънчеви и ведри пейзажи като през жива тъкан се появяват и мазките на Ван Гог, и жълто-зелените сенки на Пол Гоген (в изключителния портрет на Иванка Сокурова), и разградената в спектър въздушност на импресионизма, и някаква магична фовистка експресия, подобна на ранния, пред-нефигуративен Кандински.

Цветът в палитратата на Дора Кънчева има повече на брой функции от запечатване на състояния или съхраняване на емоции. Във фактурите на нейните платна той се преобразува в средство за превеждане на сивотата на ежедневието на езика на празничността, на поредицата от уникални моменти, наречена живот.

Филип ЗИДАРОВ

Дора Кънчева

„...ИЗЯЩНО. ВЕЧЕ НАМЕРИЛ ВДЪХНОВЕНИЕТО...“

Изложба на Велико Маринчевски, 16 юни – 5 юли, галерия „Ракурси“

Велико Маринчевски и неговото „хайку“ е образно разгърнато в двете изложбени пространства на галерия „Ракурси“. Представени са графики /офорти и акватинта/, хартия и маслени платна. Тук зрителят се среща с един мистичен естетизъм, който неусетно го отвежда в японското природно, духовно и човешко пространство. Персонажите са монаси, японци, японки, птици, риби, градини. Има бамбукови растери, мисловни същности, които се движат над главите, силуетите и формите (в творбите изпълнени в масло „Монаси на път“, „Японска градина“, „Пъстърви“ и др.) Няма фабула, всичко е изведено до ръба на ритуала, изчистено до знак.

Силата на Маринчевски е графиката. Графитеночерното изважда формите със звученето на „назърнената“ акватинта, която дава своеобразното тонално звучене на едно неупловимо мечотинто в областта на полутоновете и светлите части на изображението, които носят следите на офортните рисунъчни щрихи. Силуетите и формите имат своето странно присъствие и отсъствие – едно автентично дзен послание – на живот в красотата на мига („Бонзай и бамбук“), където присъстват симетрията, статиката и ритмиката. С такъв „напоителен“ ритъм са натоварени картините „Пъстървите“, „Японски плет“, „Сударе“ и др. Графичните тъмни полета, „тъмните паспартута“ и рамките носят цялостната осъзната и интерпретирана източна естетика. Същите теми Велико използва и в маслените си картини, но тук цветът не се бори за вик, а за мълчаливо съзерцание. В тях е интересна връзката на човешкия силует с флоралните елементи, изведени контражур („Момиче с ветрило“, „Момиче с кок“, „Мъжка фигура“ и др.) Отсъства цветовият контраст – така творбите добиват звучене на по-големи оцветени графики, особено тези, които имат за тема съзерцателните медитативни обекти – градини („Дзен градини“, „Японска градина“ и др.)

Трудно е откритието на Северния Ренесанс – маслената техника да бъде сведена до изящната и графична грация на източната рисунка. Несъмнено изложбата на автора е предмет на адмирации. Още от времето в края на XIX в. и началото на XX в., когато Изтокът обогатява пластичния език на европейското изкуство, досега, в лицето на Маринчевски ние откриваме една собствена интерпретация на енигматичните веения от страната на изгряващото слънце.

Велико Маринчевски спечели Artists-in-Residence – стипендия за чуждестранен художник в Акируно, Токио, Япония, 2008. Тази стипендия се връчва само и единствено на един чуждестранен художник.

Настоящата изложба „Япония – знаци, които ще ме връщат“ е вдъхновена от тримесечното му пребиваване в Япония през 2008 г.

Галина ПЕТКОВА

Велико Маринчевски – „Дзен“

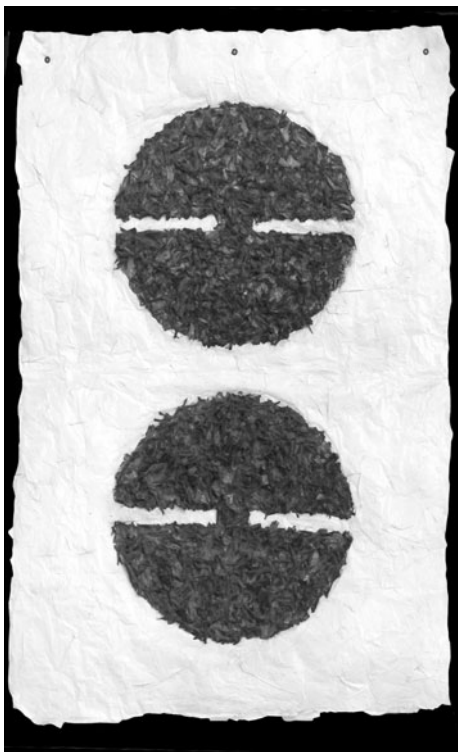
„КЪЩАТА“ – ИЗЛОЖБА НА СЕКЦИЯ „ТЕКСТИЛ“

етаж 3, ул. „Шипка“ 6, 18 юни - 12 юли

Проектът на текстилната изложба тази година бе наречен „Къщата“. Той изрази желанието на организаторите и на авторите, взели участие в него, да разбират понятието в по-широк смисъл, не само като постройка и не само като място за обитаване, но и като символ с полисемантично значение. Прочитът на участниците се опита да достигне до много по-дълбоки архетипни нива, които ни разкриват други аспекти на „къщата“ и ни дават редкия шанс да се докоснем до вътрешния свят на нейните обитатели, да я припознаем като място за приютяване, но и за съхраняване на един многообразен, интимен, в повечето случаи принадлежащ на жената вътрешен свят, който пази традицията, специфичното, скритото за външния наблюдател знание, атмосфера и духовност. Всичко това е подвластно на докосването, чувството и въображението. Използваните техники за постигане на философския замисъл на изложбата бяха разнообразни: от гладко тъканя степен килим до пространствено-хартинените инсталации със стъклени нишки. Бяха показани творби от ръчна хартия в цялото ѝ разнообразие, съчетана с текстил, метал и въжета. Използвани бяха в дълбочина възможностите на велпапето и растителните нишки. Присъства древната, но отново актуална техника на плъстта в произведения, създаващи скулптурен ефект с монументално звучене, както и видяхме забавна скулптурна пластика с кламери, батик и рисувана коприна, текстилни приложения и пачуърк.

В изложбата участваха 44 автори, сред които Ангелина Дилова, Андриана Маринова, Анна Бояджиева, Антония Табакова, Асадур Маркаров, Виктор Тачинов, Галя Георгиева, Гаро Мурадян, Георги Баев-Елохим, Гергана Стоянова, Даниела Цветкова, Даниела Ефремова, Дима Недялкова-Каприева, Динка Касабова, Добрин Пейчев, Жанет Левордашка, Здравка Данкова, Здравка Костадинова, Златка Андреева, Иванка Лозанова, Катя Петкова, Катя Найденова, Кирил Недялков, Кирилка Добрева, Красимира Кирилова, Лаура Димитрова, Лидия Владова, Локман ал Шейх, Любомира Нейчева, Маргарита Барганска, Мариана Никифорова, Миглена Димитрова, Милена Атанасова, Михаела Пъдева, Наталия Дарманчева, Петра Керкенезова, Ралица Георгиева, Ралица Мирчева, Росица Кадиева, Румяна Секулова, Румяна Боева, Светлана Баева, Светлана Костова, Силвия Варадинова, Сирма Цакова, Снежана Стоянова, Станислава Маркова, Цвета Явашева, Юлиана Кръстева.

М.А.

Катя Найденова

ДВАЙСЕТ ГОДИНИ БЕЗ ТВОРЕЦА НОВАТОР
В ТЕКСТИЛА ПРОФЕСОР МАРИН ВЪРБАНОВ

Професор Марин Върбанов, роден на 20.09.1932 година в град Оряхово, измина истински творчески полет в недългия си жизнен път от Оряхово през Художествената Академия в София и Пекин, Будапеща, Прага, Лозана, Париж, Сидней, Чикаго, Ню Йорк, Брюксел, Женева, Венецуела, Бразилия, Мексико, САЩ, Япония, Шанхай до Хънджоу.

Той остави огромно новаторско творчество, което се пое от плеада последователи на три континента и запали искрата на модерното в създадените от него три Академични школи по текстил, в България – София 1959 г., Австралия – Сидней 1975 г. и в Китай, в седеммилионен Хънджоу 1986 г.

„Един странен пътник, необичайно деликатен за балканските нрави, тръгнал от исконните начала на българската духовност, преминал през тайните на източната опитност и модерния дух на Париж, се завръща отново при нас като път и памет – път за търсещите и памет за постигналите вечност...“ Проф. Светлин Русев

Поклон пред големия човек, творец и учител Марин Върбанов.
3 юли 2009 г., София.

Марин Върбанов

„Между светините“ се нарича представянията графичен цикъл и изложбата на **Михаил Петков** – част от графичен преглед от 2 април до 7 юли в галерия „Mangesa“ – Сан Франциско.

От 26 юни до 30 септември ще продължи изложбата „Уроците в изкуството. Васка Емануилова и Иван Лазаров“ в галерия „Васка Емануилова“, организирана по повод 120 г. от рождението на Иван Лазаров. Тя събира скулптурни композиции, портрети и пластички, рисунки и фотографии от **НХГ, Къща-музей „Иван Лазаров – филиал на НХГ, Музей на Националната художествена академия, Ателие-колекция Светлин Русев, Художествено „Дарение колекция Светлин Русев“ – Плевен, семейство Лазарови, Росица Емануилова и Елка Емануилова.**

Велимир Петров – „Лебеди“

Русенската художествена галерия сподели голямото честване по повод 70 годишнината на художника **Велимир Петров** и направи негова голяма ретроспектива. С висок дух и чувство за хумор, авторът още веднъж показва своята сила и работоспособност и изненада публиката.

От 15 юли започна поредната изложба на **Едмонд Демирджиян** в салон-ателие „Едмонд“ – „Картини от един каталог“. Едновременно с това авторът представи своя луксозен каталог.

Тазгодишният носител на „Наградата за съвременно изкуство База“ е **Самуил Стоянов**. В изложбата на номинираните художници за нейното присъждане бяха избрани авторите: **Бора Петкова, Георги Георгиев-Jorgas, Викенти Комитски, ХР Стаменов и Камен Стоянов.**

През месец юли **Мирена Златева и Мария Златанова** бяха българските представители на международния пленер в Кичево Македония.

Пленерът „Вода, хартия, цвят“ се състои в село Дълбок дол, Троянско, за поредна година. В него взеха участие **Регина Далкалчева, Петко Петков, Нина Иванова-Донковска, Цветан Донковски, Петко Генов, Георги Миленов, Иван Янев, Калина Попова, Мая Мечева.**

През месец юни **Иво Арnaudов** се представи със свои скулптури в Dupn Gallery, Оксвил, Торонто. Малко преди това през май той участва с творбата си „Адам“ в тазгодишната изложба на Асоциацията на художниците от Онтарио, Канада, състояла се в престижната Aird Gallery, Toronto. Споменатото произведение с още пет скулптури бяха показани и на „Art'2009“ в най-големия Център за културни събития в Торонто. В изявата бяха представени произведения на 50 художници от 20 страни, избрани измежду 250 заявили желание за участие.

Фестивалът за съвременно изкуство „Процес – Пространство“ през 2009 се проведе от 14 до 28 юни в Балчик и имаше за мото „НОВО/НАПРАВЕНО“. Кураторите **Димитър Грозданов и Пенка Минчева** концентрираха вниманието си изцяло върху младото поколение. Участници тази година бяха автори от различни държави, като основната идея, подсказана от мотото е да стимулира младото поколение артисти в търсене на нови форми във визуалното и пластично изкуство.

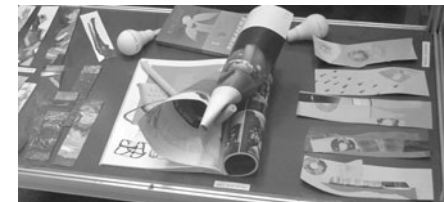
От 1 до 20 юни т.г. в Перник, във връзка с честванията на 80-годишнината от обявяването на Перник за град се проведе Първия национален симпозиум по скулптура в камък (мрамор). Симпозиумът се организира от Община Перник и секция „Скулптура“ към СБХ. В него участваха **Евгени Кузманов, Зоя Лекова, Петър Петров, Симеон Симеонов и Стефана Чернаева**. Създадените от тях творби бяха експонирани в централния парк на града.

На 18 юни в Арт салона на град Перник бе представен проектът „Храм на любовта“ на скулптора **Богомил Живков**. Проявата бе включена в програмата за честване на 80 г. от обявяването на Перник за град.

На 25 юни в Братислава бе открита XIV Международната изложба „Скулптура и обект“, а четвърти път в нея се представи и българска скулптура, за тазгодишното издание бе поканен **Богомил Живков**. Самостоятелната му изложба – скулптура и рисунки се откри в Българския културен център в Братислава. Главни организатори на международната проява бяха г-н Виктор Хулик и директорът на БКЦ г-жа Елена Арnaudова, която откри изложбата. Присъства и българският посланик в Словакия д-р Огнян Гърков.

За участие в българския кръг на Henkel Art.Award тази година бяха получени творби на 23 художници. От тях бяха избрани

петима финалисти, които ще представят страната ни на следващия кръг във Виена. Тричленно жури с председател проф. Ивайло Мирчев, Председател на СБХ, и членове Красимира Александрова (сп. Жената днес), и Мариана Узунова (Корпоративни комуникации на Хенкел България) избра финалистите – **Иван Кънчев-Иванов (36 г., Русе), Красимира Стикар (29 г., Русе), Камен Старчев (38 г., София), Виолета Танова (27 г., Пазарджик), Симеон Стоилов (38 г., Ямбол)**. Техните творби ще бъдат изпратени във Виена, където ще се проведе финалното оценяване. Високопоставено международно жури ще номинира петима финалисти от участниците от всички страни, които ще се борят за голямата награда. Победителите ще бъдат представени на гала церемония, която ще се състои през ноември 2009 г. в присъствието на всички номинирани. В последствие творбите на победителите и останалите финалисти ще се покажат пред публика в рамките на изложба в австрийската столица.

Книгоразделители

От 3 до 30 юни в книжарница „Хеликон“ (бивше кино Витоша) за трети пореден път се състоя изложба на уникални книгоразделители. Тези предмети съществуват десетки векове – в световните музеи се пазят образци, изпълнени от кожа, слонов кост, бродирана коприна, дърво, метал...

Изложбата е по идея на младия писател **Сашо Шпатов, а Михаела Пъдова**, кураторът на изявата, покани автори от областта на керамиката, сценографията, текстила, илюстрацията, сред които **Яна Юнакова, Рада Дичева, Борис Праматаров, Милена Здравкова, Галя Георгиева, Не-**

ва **Балникова, Боян Монтеро, Мария Младенова, Яна Борисова, Мария Койчева, Иван Христов, Михаела Пъдева** и един поет с инсталация от предмети и текст. Художниците погледнаха към темата от необичаен ъгъл – с чувство за хумор и изобретателност.

След успешното представяне на изложбата „**Николай Дюлгеров. Множествена-та художествена идентичност**“ в Рим през ноември-декември 2008 г. и в Торино през май 2009 г., изложбата-обект пристигна и в София – от 8 юли до 30 септември. Организатори от българска страна са: Министерство на културата, Министерство на външните работи на Република България, Посолството на Република България в Ита-

лия, Българският културен институт в Рим и Нов български университет.

За XV пореден път се проведе Международното графично биенале във Варна, 2009 от 23 май до 31 юли. Голямата награда на град Варна получи **Марк Фризинг** от Люксембург. Специалната награда на журито спечели **Кшиштоф Шиманович** от Полша и бяха присъдени три равностойни награди на **Емануела Ковач** – България, **Марчин Биалас** – Полша и **Пануват Ситечоке** – Тайланд. С почетен диплом бяха номинирани **Велико Маринчевски** – България и **Флорин Хатеган** – Канада, а наградата на „Галерия 10“ бе връчена на **Михаил Петков** – България. Наградата за млад автор отиде при **Тодор Овчаров** – България.

**С Ъ Ю З НА Б Ъ Л Г А Р С К И Т Е Х У Д О Ж Н И Ц И,
ул.„Шипка“ 6. Изложбен план,
месец август/септември 2009 година**

Изложба на Представителство на СБХ град Разград,
етаж 3, 3 – 24 септември, откриване 18 ч.

Изложба на Представителство на СБХ град Перник,
етаж 2, 10 – 26 септември, откриване 18 ч.

„Избрано“ – изложба на Лиляна Русева (1932-2009),
етаж 1, 11-28 септември, откриване 18 ч.

Изложба на Димитър Лалев (1953-2007),
етаж 4, 14 септември – 6 октомври, откриване 18 ч.

„Софийски локви“ – изложба на Марианжела Анастасова,
етаж 3, 24 септември – 10 октомври, откриване 18 ч.

Галерия-книжарница София Прес ул. „Славянска“ 29

Изложба Елена Георгиева – живопис,
от 17 септември, откриване 18 ч.

I N M E M O R I A M

**Люба Воздолска (1925-2009)
Иван Радев (1921-2009)**